

ĮVADINIS STRAIPSNIS

2005 M. SAUSIO 20 D. – MĖNESINIS BIULETENIS

2005 m. sausio 13 d. vykusiam posėdyje ECB valdančioji taryba nusprendė nekeisti 2,0% pagrindinių Eurosistemos refinansavimo operacijų minimalios siūlomos palūkanų normos. Palūkanų normos naudojantis ribinio skolinimosi ir indėlių galimybėmis taip pat nebuvo pakeistos ir atitinkamai yra 3,0% ir 1,0%.

Nors infliacinis spaudimas trumpu laikotarpiu tebėra, paskutiniu metu jis šiek tiek sumažėjo, daugiausia dėl nukritusių naftos kainų, palyginti su spalio mėn. buvusiomis didžiausiomis kainomis. Šiuo metu nėra aiškių požymių, kad euro zonoje didėja infliacinis spaudimas. Atsižvelgdama į tai, Valdančioji taryba nusprendė nekeisti pagrindinių ECB palūkanų normų, kurių lygis yra istoriškai žemas. Visgi vidutinės trukmės laikotarpiu yra rizika kainų stabilumui ir ją būtina toliau budriai stebėti.

Kalbant apie ekonominę analizę, kuria pagrįstas Valdančiosios tarybos vertinimas, pažymėtina, kad antrasis šių metų trečiojo ketvirčio realiojo BVP augimo Eurostat, įvertis atitiko ankstesnį 0,3% įvertį. Nors dar nėra visos informacijos apie 2004 m. ketvirtąjį ketvirtį, įvairūs naujausi makroekonominiai duomenys ir apklausų rezultatai leidžia teigti, kad ekonomika ir toliau palengva augs.

Vertinant ateities perspektyvas, yra sąlygų ekonomikos augimui palaikyti. Kalbant apie ekonominę padėtį užsienyje, tikimasi, kad pasaulio ekonomika ir toliau sparčiai augs. Didelė pasaulio paklausa turėtų padėti palaikyti euro zonos eksportą. Euro zonoje investicijas turėtų skatinti labai palankios finansavimo sąlygos, didesnis pelnas ir efektyviau dirbančios įmonės, nes toliau pertvarkoma įmonių veikla. Be to, tikėtina, kad privatus vartojimas kis panašiai kaip ir realiosios disponuojamosios pajamos. Padidėtų ir bendras vartojimas, jei sumažėtų neapibrėžtumas dėl fiskalinės konsolidacijos ir struktūrinės reformos euro zonoje masto ir spartumo.

Per pastarąsias kelias savaites šiek tiek sumažėjo dėl naftos kainų pokyčių kylanti rizika ekonominėms perspektyvoms. Kalbant apie valiutų kursų, Valdančioji taryba patvirtino savo poziciją, išsakytą smarkiai pabrangus eurui, kad tokie pokyčiai nepageidaujami ir netinkami ekonomikos augimui.

Kalbant apie kainas, pagal Eurostat, išankstinį įvertį, SVKI pagrindu apskaičiuota metinė infliacija gruodžio mėn. buvo 2,3% (lapkričio mėn. – 2,2%). Tikėtina, kad, nepaisant neseniai sumažėjusių naftos kainų, artimiausiais mėnesiais turėtų išsilaikyti didesnė kaip 2% SVKI pagrindu apskaičiuota metinė infliacija. Vertinant ateities perspektyvas, pažymėtina, kad pagal turimą informaciją, SVKI pagrindu apskaičiuota infliacija 2005 m. bus mažesnė kaip 2%, jeigu nebus nepalankių šokų. Be to, remiantis naujausiais rodikliais, taip pat nėra požymių, kad euro zonoje didės infliacinis spaudimas. Darbo užmokestis nedaug didės, jei ir toliau bus nedidelis ekonomikos augimas ir silpnos darbo rinkos.

Esant iš esmės palankiai kainų pokyčių vidutinės trukmės laikotarpiu perspektyvai, reikia turėti omenyje tai, kad yra rizika kainų stabilumui. Atsižvelgiant į anksčiau kilusias naftos kainas, būtina ir toliau vengti antrinio poveikio ekonomikai, kuris gali pasireikšti nustatant darbo užmokestį ir kainas. Labai svarbi yra socialinių partnerių atsakomybė. Be to, reikia atidžiai stebėti netiesioginių mokesčių ir administruojamų kainų kitimą.

Analizuojant padėtį pinigų srityje, pažymėtina, kad naujausi duomenys patvirtina ankstesnį Valdančiosios tarybos vertinimą. 2004 m. antrojoje pusėje sparčiau didėjo pinigai ir kreditas, daugiausia dėl išsilaikiusių mažų palūkanų normų. Atsižvelgiant į tai, kad paskutiniiais metais pinigų dinamika didėjo, euro zonoje likvidumas yra ženkliai didesnis negu būtina neinfliaciniam ekonomikos augimui finansuoti. Apskritai pinigų analizė rodo, kad vidutiniu ir ilgesnės trukmės laikotarpiu yra rizika kainų stabilumui. Dėl didelio likvidumo pertekliaus

ir sparčiai didėjančio kredito kai kuriose šalyse gali nepagrįstai pakilti kainos nekilnojamojo turto rinkoje.

Apibendrinant, ekonominė analizė leidžia teigti, kad infliacinis spaudimas euro zonoje nėra didelis, tačiau rizikos veiksnius, dėl kurių vidutinės trukmės laikotarpiu gali kilti grėsmė kainų stabilumui, reikia atidžiai stebėti. Atsižvelgiant į tai, labai svarbu, kad trumpalaikiai dabartiniai vartotojų kainų infliacijos pokyčiai netaptų ilgalaikės infliacijos lūkesčių pagrindu. Pinigų analizė šiuo metu taip pat patvirtina, kad reikia toliau budriai stebėti, ar vidutiniu laikotarpiu nepasitvirtins rizikos kainų stabilumui.

2005 m. vyriausybėms ir Europos Sąjungos institucijoms reikės spręsti svarbius klausimus fiskalinės politikos ir struktūrinių reformų srityje.

Svarbiausias iš šių klausimų – valstybės finansų stiprinimas, skubiai pataisant perviršinius deficitus ir grįžtant prie tvirtos fiskalinės konsolidacijos. Be to, visoje Europos Sąjungoje reikia spręsti aktualias problemas, kurias gyventojų senėjimas kelia dabartinėms pensijoms ir socialinio draudimo sistemoms. Taip pat dabar reikia baigti besitęsiančias diskusijas apie ES fiskalinį pagrindą ir padaryti įtikinamas išvadas, kurios skatintų pasitikėjimą. Sutartyje bei Stabilumo ir augimo pakte numatyta dabartinė fiskalinė sistema yra vienas iš svarbiausių Ekonominės ir pinigų sąjungos funkcionavimo garantų, todėl ji ypač svarbi įtvirtinant fiskalinės drausmės lūkesčius. Valdančioji taryba įsitikinusi, kad įmanoma geriau įgyvendinti pakto nuostatas. Ji taip pat pakartojo savo poziciją, kad minėtų dokumentų keitimas, ne toks griežtas 3% deficito ribos taikymas arba perviršinio deficito mažinimo procedūros sušvelninimas turėtų nepalankų poveikį.

Kalbant apie struktūrinę politiką, pažymėtina, kad artėjantis tarpinis Lisabonos programos peržiūrėjimas suteikia galimybę dar kartą duoti impulsą struktūrinėms reformoms Europoje. Šie raginimai išsakyti ir neseniai paskelbtoje Wim Kok vadovaujamos aukšto lygio grupės ataskaitoje. Valdančioji taryba labai pritaria reformų programai, kurioje ypač daug dėmesio skiriama užimtumo didinimui, investicijų, inovacijų ir darbo našumo skatinimui. Pažanga šioje srityje ne tik padidins euro zonos ekonomikos augimo potencialą vidutinės trukmės laikotarpiu, bet taip pat trumpesniu laikotarpiu padės sustiprinti vartotojų ir verslo pasitikėjimą.

Šiame mėnesinio biuletenio numeryje yra du straipsniai. Pirmame straipsnyje aprašyta peržiūrėta bankų kapitalo reikalavimų sistema, kuri išdėstyta Bazelio bankų priežiūros komiteto „Naujajame kapitalo susitarime“. Straipsnyje taip pat aprašytos šios sutarties įgyvendinimo galimybės Europos Sąjungoje. Antrame straipsnyje nagrinėjama, kaip kinta finansiniai srautai į kylančias rinkas.